

7. søndag efter trinitatis

Og Jesus kom ind i Jeriko og gik gennem byen. Der var der en mand, som hed Zakæus, han var overtolder, og han var rig. Han ville gerne se, hvem Jesus var, men kunne ikke for skaren, da han var lille af vækst. Så løb han i forvejen og klatrede op i et morbærfigentræ for at få ham at se, for han måtte komme den vej forbi. Da Jesus kom til stedet, så han op og sagde: »Zakæus, skynd dig at komme ned! I dag skal jeg være gæst i dit hus.« Så skyndte han sig ned og tog glad imod ham. Men alle, som så det, gav ondt af sig og sagde: »Han er gået ind som gæst hos en syndig mand.« Men Zakæus stod frem og sagde til Herren: »Se, Herre, halvdelen af, hvad jeg ejer, giver jeg til de fattige, og hvis jeg har presset penge af nogen, giver jeg det firedobbelt tilbage.« Da sagde Jesus om ham: »I dag er der kommet frelse til dette hus, fordi også han er en Abrahams søn. For Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte.«

Luk.19,1-10

En Gud, som vender skæbner

MOGENS G JENSEN

Tanken

I mødet med Zakæus demonstrerer Jesus, hvor langt Guds kærlighed rækker. Tolderne var nogle af de mest foragtede personer på Jesu tid. De kan sammenlignes med besættelsestidens kollaboratører, fordi de samarbejdede med den romerske besættelse ved at kræve afgifter af befolkningen. De var forrædere mod deres eget folk. Zakæus var ovenikøbet overtolder, dvs. leder af et større antal toldere. Samtidig var en tolder berettiget til at opkræve sin egen løn sammen med afgifterne. En regel, som ofte førte til urimeligt høje lønninger. Men Jesu besøg hos Zakæus blev et vendepunkt i overtolderens tilværelse.

Troen

I Luk.15,1 fortæller evangelisten, at toldere og syndere holdt sig nær til Jesus. Det er Zakæus et eksempel på. Toldere og syndere – disse to grupperinger vidste, at de havde brug for Jesus. Toldere nævnes for sig selv ved siden af syndere. Med syndere menes der folk, som offentligt ikke levede op til farisæernes krav om at leve et rent liv. Og toldere var foragtelige medborgere, der har opgivet al anstændighed via deres job. De er samfundets snyltere. Men netop de to grupper af mennesker hang ved Jesus. Og Jesus omgikkes dem med glæde.

Hvordan Zakæus er havnet i den situation, hvor han forråder sit eget folk, beriger sig på sine landsmænds bekostning og i deres øjne var fordømt og udelukket af det gode selskab i Jeriko, ved vi ikke. Han har uden tvivl truffet nogle forkerte valg tidligere i livet, men skæbnen har nok også haft sin andel i hans deroute i samfundet.

For tiden kører der i tv en dokumentar om Stockholms bandemiljøer, hvor unge indvandrere skyder hinanden ned på åben gade. Fælles for dem er, at de har haft det vanskeligt i skolen, at de ikke har noget job, og at de er utilfredse med det samfund, de lever i.

Måske har romerne fået en klemme på Zakæus, så han er mere eller mindre nødt til at sige ja til jobbet. Eller han har som den udstødte i sit eget folk fundet et fællesskab hos romerne. Vi ved det ikke. Under alle omstændigheder er hans skæbne hård og hans situation fastlåst. Han var rig, men også udstødt af sit eget folk og sine naboer.

Men det som Zakæus ikke selv kunne, det gjorde Jesus. Hans besøg hos Zakæus vendte overtolderens skæbne. Jesus kaldte ham 'en Abrahams søn', dvs. en ægte jøde, der hørte til i folkefællesskabet i Israel. Til Abrahams søn er der kommet frelse. Uanset hvilken skæbne vi er ramt af, kan vi ved troen blive en del af Guds folk og få del i frelsen. Gud kan ændre menneskers skæbne også i dag. For vi har en Gud, som kan vende skæbner.

Zakæus bærer et navn, han ikke lever op til. Zakæus er et hebraisk navn, der betyder at være transparent, at være fysisk og moralsk rensset. Zakæus betyder kort og godt 'den rene.' Det er ironisk, for Zakæus var jo netop ikke ren, men derimod uren som tolder og i den måde han forvalter sit job på. Og ifølge jødernes tradition blev Jesus uren af at besøge Zakæus. Ingen ordentlig og retskaffen jøde vil nogen sinde drømme om at besøge en overtolder. Men Jesus ser anderledes på renhed og urenhed. Han besøger den urene Zakæus for at give ham del i sin egen renhed. Jesus besøger den urene Zakæus, for at den urene kan komme til at leve op til sit navn i kraft af den renhed, Jesus deler med ham. Jesus besøger Zakæus som en demonstration af, at han også vil tage overtolderens urenhed og skyld på sig, når han dør på korset. Vi skal heller ikke være rene for at være sammen med Gud. For Jesus har ved sin død fjernet alle forhindringer, for at vi kan være sammen med Gud. Og i fællesskabet med ham udfordres vi til at leve mere i overensstemmelse med den renhed, vi har fået af Jesus.

I beretningen om Zakæus får vi et sjældent eksempel på, hvordan Guds kærlighed forvandler os. Selv om Jesus møder Zakæus med venlighed og

respekt, betyder det ikke, at han accepterer den måde, Zakæus er kommet til sin rigdom på. De to har på et eller andet tidspunkt den dag haft en snak om måden, hvorpå Zakæus er blevet så styrtende rig. I hvert fald er en af følgerne af Jesu besøg hos den urene tolder, at han lover at forvalte sin rigdom og sit embede anderledes. Desuden vil han yde erstatning ved at give firdobbelt tilbage til dem, han uretmæssigt har opkrævet told af. Intet sted hører vi, at Jesus stiller krav om, at toldere skal sige deres job op. Men de skal være toldere på en anden måde, når de finder ud af, hvem Jesus er. Der kommer en ny ordentlighed, en ny redelighed og en ny barmhjertighed ind over deres erhverv.

Der er tilsvarende intet krav om, at en soldat skal stoppe med at være soldat, men derimod om, at han skal være en retskaffen soldat.

Og en sælger skal ikke opgive sit job, men være en sælger uden beskidte salgsmetoder.

En direktør skal ikke blive flaskedreng igen for at være en ordentlig kristen, men skal være direktør på en anderledes måde. Måske en mere gavmild direktør.

At møde Jesu kærlighed fører til, at vi gør op med fortidens synder og forvalter vores ressourcer, ansvar og arbejde med retfærdighed og barmhjertighed.

Udfordringen

Hvilke forandringer er der sket i dit liv, efter at Jesus har indtaget en plads i dit hjerte?